

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 114/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť D. B., B., zastúpenej advokátkou JUDr. V. D., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 165/02 a jeho uznesením zo 16. mája 2008 a rozsudkom z 8. septembra 2008, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 293/08, 3 Co 281/09 a jeho rozsudkom z 22. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. B. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2010 doručená sťažnosť D. B., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 165/02 a jeho uznesením zo 16. mája 2008 a rozsudkom z 8. septembra 2008, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 293/08, 3 Co 281/09 a jeho rozsudkom z 22. októbra 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 18. júla 2002 podala okresnému súdu žalobu proti RNDr. L. Č. (ďalej len „žalovaný“), ktorou sa domáhala náhrady škody z titulu zneužitia právomoci verejného činiteľa (žalovaný bol predsedom bytového družstva v období od 12. januára 1995 do 4. decembra 2000). Následne petit žaloby upravila a žiadala popri náhrade škody úrok z omeškania a náhradu trov konania s tým, že požadovaná suma predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti, z dôvodu, že žalobca tým, že jej bránil v prevode vlastníckeho práva k bytu na jej osobu, pôsobil jej celé roky traumou, vážne zasiahol do jej práv a záujmov, spoločensky ju znemožnil, a teda nesie povinnosť odškodniť jej ujmu, ktorú jej týmto konaním spôsobil.

Okresný súd rozsudkom č. k. 25 C 165/02-97 z 8. septembra 2008 žalobný návrh sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na úhradu trov konania v prospech žalovaného. Proti predmetnému rozsudku sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 3 Co 293/08-120, 3 Co 281/09 z 22. októbra 2009 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil, zároveň potvrdil uznesenie okresného súdu zo 16. mája 2008, ktorým odňal sťažovateľke so spätnou účinnosťou oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré jej bolo priznané uznesením z 24. augusta 2007 (túto časť rozsudku však sťažovateľka nenamietala), a zaviazal ju na úhradu trov odvolacieho konania v prospech žalovaného.

Podľa sťažovateľky postupom okresného súdu i krajského súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo považuje za porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd vo veci rozhodol 8. septembra 2008 v jej neprítomnosti napriek tomu, že jej právna zástupkyňa listom doručeným okresnému súdu 26. augusta 2008 požiadala o odročenie pojednávania, pretože sťažovateľka trvala na svojej osobnej účasti pred súdom a v čase nariadeného termínu pojednávania sa zúčastnila

liečebného pobytu v Piešťanoch. Napriek tomu, že právnu zástupkyňu splnomocnila na svoje zastupovanie, podľa sťažovateľky nemohla uplatňovať na pojednávaní 8. septembra 2008 všetky procesné práva patriace sťažovateľke.

Krajský súd rozhodol v predmetnej veci taktiež bez prítomnosti sťažovateľky a jej právnej zástupkyne, a preto nemohla reagovať na dôkazy založené v súdnom spise. Podľa nej neobstojí argument krajského súdu, že rozhodol bez jej prítomnosti a prítomnosti jej právnej zástupkyne v záujme hospodárnosti a rýchlosti konania.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 165/02 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 293/08, 3 Co 281/09, zruší uznesenie okresného súdu zo 16. mája 2008 a rozsudok okresného súdu z 8. septembra 2008, ako aj rozsudok krajského súdu z 22. októbra 2009 a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie, prizná jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 33 193,92 € a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 € a dočasným opatrením odloží vykonateľnosť rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu zo 16. mája 2008 a jeho rozsudkom z 8. septembra 2008, ako aj rozsudkom krajského súdu z 22. októbra 2009.

1. Ústavný súd konštatuje, že na konanie o časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie označeného základného práva postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 165/02 a jeho uznesením zo 16. mája 2008 a rozsudkom z 8. septembra 2008, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane práv sťažovateľky, ktorých porušenie namieta, vo vzťahu ku konaniu okresného súdu (vo veci rozhodol

uznesením zo 16. mája 2008 a rozsudkom z 8. septembra 2008), a proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie, rozhodoval v odvolacom konaní krajský súd (rozsudok č. k. 3 Co 293/08-120, 3 Co 281/09 z 22. októbra 2009). Vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity preto nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 25 C 165/02 a jeho uznesenie zo 16. mája 2008 a rozsudok z 8. septembra 2008.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti po predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľka namietala porušenie označeného základného práva aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 293/08, 3 Co 281/09 a jeho rozsudkom z 22. októbra 2009, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu z 8. septembra 2008 a jeho uznesenie zo 16. mája 2008.

Významnou ústavnou podmienkou limitujúcou rozhodovaciu právomoc ústavného súdu v konaní o sťažnostiach fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyjadrenou v čl. 127 ústavy je, že o ochrane základných práv alebo slobôd sťažovateľa, porušenie ktorých namieta pred ústavným súdom, nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky zaoberal aj otázkou, či účinnú ochranu základného práva, ktoré sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta, neposkytujú všeobecné súdy na základe takých právnych prostriedkoch nápravy, ktoré je možné súčasne považovať za účinné právne prostriedky ochrany namietaného

porušenia jej základného práva (čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Uvedené sa plnom rozsahu vzťahuje aj na sťažnosti, v ktorých sa namieta aj porušenie základných práv a slobôd postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov. Podľa právneho názoru ústavného súdu rozhodovanie o konaní pred všeobecnými súdmi, na ktorých mala byť sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom prvého stupňa a druhého stupňa, treba považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku [(ďalej aj „OSP“) v danom prípade § 236 a nasl. OSP].

Sťažovateľka netvrdí a zo sťažnosti to nevyplýva, že by splnila zákonnú podmienku na prístup k dovolaciemu konaniu (podanie dovolania do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu). Podanie dovolania podľa § 237 OSP môže účastník podať, ak mu je postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, a podľa § 240 OSP v lehote do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi bola právne zastúpená kvalifikovanou advokátkou, napriek tomu nepodala proti rozsudku krajského súdu č. k. 3 Co 293/08-120, 3 Co 281/09 z 22. októbra 2009 dovolanie. Nepodaním dovolania sťažovateľka nevyčerpala účinný opravný prostriedok nápravy (dovolanie), ktorý jej Občiansky súdny poriadok na ochranu jej základných práv a slobôd poskytuje.

Sťažovateľka nepodaním dovolania zapríčinila stav straty účinného prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda sama zapríčinila stav, pre ktorý nemohla využiť účinný opravný prostriedok nápravy.

Na základe uvedených skutočností a tiež so zreteľom na judikatúru ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 100/03, IV. ÚS 117/03) ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Košiciach 11. marca 2010